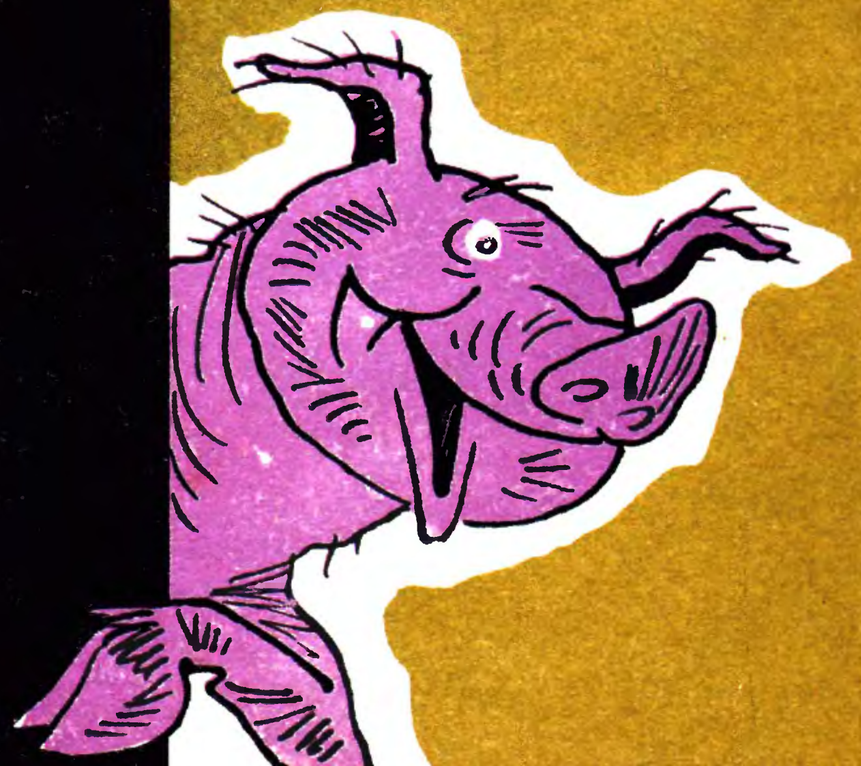
Ціна 10 коп.

Бібліотека Перця №78

Петро Сліпчук

Мальований стовп

Петро Сліпчук

Мальований стовп

Ілюстрації І. Александровича

„ Радянська Україна "
1964

Відсканував Олександр Яновський,
опрацював Олег Леськів для спільноти:
http://perec-ua. livejornal.com
perec-ua.
perec-ua.

Петр Алексеевич Слипчук

РАЗРИСОВАННЫЙ СТОЛБ

(На украинском языке)

Редактор Ф. Маківчук

БФ 37355. Зам. 06175. Підписано до друку 31. XII. 1964 р.
Тираж 64.000. Формат паперу 70×108 1/32. 1 папер. арк.
2 друк. арк. Ціна 10 коп.

Видавництво і комбінат друку «Радянська Україна».
Київ, Брест-Литовський проспект, 94.

Петро Сліпчук.

Дружній шарж.

І НА БУДЕНЬ, І НА СВЯТО
Є ПІСЕНЬ У НАС БАГАТО

Бандуристе карооκий,
Нам святкової заграй —
Про звитяжні наші кроки,
Про розквітлий рідний край.

Квіту-сонця в нас багато,
Світла зірок золотих!
З нами радість йде на свято
У колонах трудових.

Жовтень Землю в дні похмурі
Повернув на яр-весну.
Залп «Аврори» громом бурі
Розбудив всю далину.

Встав народ, сказав: — Доволі!
Начувайтеся, пани!..
З Леніним у бій за волю
Трудові пішли сини.

Ворог ліз з усіх боків:
— Розіб'єм більшовиків!..
Та народ їм здачі дав —
Той утік, а той сконав.

Полатали ми їм шкуру —
Всі летіли сторчака:
Били Врангеля, Петлюру,
І Антанту, й Колчака...

Гітлер пнувсь завоювати,
Щоб зробити з нас рабів.
Де подівся біснуватий?
Подавився і одубів!

Недобиті нині в Бонні
В реваншистські дзвонять дзвони.
Схаменіться, щоб ті дзвони
Не були за похоронні!

Он скажений скаче гопки:
— Дайте атомну мені!..
Хоче звір натиснуть кнопку,
Щоб палав весь світ в огні.

Не лякай нас, вражий сину,
Про походи і не мрій.
А зберешся — домовину
Приготуй собі мерщій!

Ми танцюєм і співаєм —
Лють хай корчить ворогів:
Курс ми Ленінський тримаєм
До Комуни берегів.

Розділяли нас кордони,
Землю ранили, мов штик.
У сім'ї одній сьогодні
Ми возз'єднані навік!

Пісне, подруго крилата,
Світ, мов голуб, облети!
Йдуть стрічати Жовтня свято
Всі народи — всі брати.

Грай, співай, моя бандуро,
Срібним дзвоном линь до зір.
Ми несхитним стали муром
За життя! За сонце! Мир!

ПІД СПІВАНОЧКИ Й ГАРМОНЬ — ПО НЕДОЛІКАХ ВОГОНЬ!

(Частівки про народний контроль)

Ці частівки-переспіви
Ми присвячуєм Контролю —
Тим, що скрізь на спільній ниві
Бур'яни погані полють.

Шахтарі та хлібороби —
Контролери славні:
Разом з партією дбають
Про діла державні.

Ой пече щось бракоробам
На душі й на серці:
Та Контроль лиху хворобу
Лікувать взявсь перцем.

В нас народні контролери
Не дрімають на постах:
Вміють злу закрити двері,
Дать хапузі по руках.

Ой любив наш зав приписки,
В звітах фокуси творив.
Та ввірвалось — нині риску
«Фокусам» Контроль підвів.

Не боявся самодур
Ні доган, ні зборів.
Партконтроль пробив той мур —
Вилікував скоро.

Комірник кричав давно:
«Розтягли щурі зерно!..»
Та Контроль тут не щурів,
А злодюг рядном накрив...

В нас Контроль недарма всюди
Звуть *народним оком:*
Добре знають нині люди —
Бачить він глибоко.

Думали, пропав навіки —
Не беруть ніякі ліки.
Взявсь Контроль за бюрократа —
Зникла геть хвороба клята.

В комбінаті пальт нашили —
Ох, опудал з них було б!..
Щоб так шить більш не кортіло,—
Гроші платить бракороб.

Грів хабарник довгі руки,
Все крутився, як гадюка.
Та хапузі на мозоль
Наступив-таки Контроль.

Заспіваємо з тобою,
Вірна подруго гармонь:
Щоб життя цвіло весною —
По недоліках — вогонь!

ОРИГІНАЛ

Художник написав портрет.
Творив з натхненням небувалим,
І фарби, як живі,
На полотні заграли.
— Краса! Чудово! Ви — поет! —
Усі захоплено вітали.—
Поєднання яке: талант і простота!..
Художник розумів: вітали неспроста —
Він хист уклав, і душу, і горіння
У те своє творіння,
І успіх труд його вінчав.
Тож слухав друзів, щастя повний,
Всміхався і мовчав,
Бо, як таланти всі, був скромний.
Та ось оригінал перед портретом став.
Вдивляється і сяк і так:
Присяде, гляне збоку,
То відійде, примружить око...
Дивився, дивився, тоді питає, неборак:
— А гудзиків чому нема на піджаці?!
Всміхнувсь Митець:
— Та я художник, не кравець.
Піджак вам хто пошив,— кравці?
У них за гудзики й питати...

Оригінал замовк, ні в сих, ні в тих.

* * *

І що сказати про таких?..
Коли не тямиш в ділі, вмій мовчати.

ТХІР ТА ЛИСИЦЯ

— Життя пішло,— зітхнув похмуро Тхір.
— І не кажи. Хоч плач,—
У тон йому Лисиця.
— А так, а так. Біда, сестрице.
Вже і не сунься у громадський двір,
Де є хоч поганеньке пір'я.
Всяк пальцем тикає: «Злодії! Хапуни!..»
Кругом підозри, недовір'я,
Так, буцімто самі святі вони.
Ну, я скручу, буває, голову курчаті,
Чи ти потягнеш гусака,
Так що? Тепер ми он які багаті,—
І не помітно те, і шкода не яка.
Аж ні. Де ткнись, все контролери,
Біда чека тебе щомить...
— Ой, правда. Що нещасним нам робить?
Вже лізла в дірку, бо не можна в двері.
Так де! Хапають за хвоста
Та ще палюгою по ребрах і по спині.
Хоч пастися іди між свині.
— Йди, йди,— їй Тхір.— Прощай, уже світа.
Он чуєш,— півні десь горлають?
Так я їх попасу,
Й тобі курчатко вранці принесу,—
Там сторожі якраз дрімають...

І в темряві зашелестів бур'ян.

* * *

Тхора Лисиця не діждалась — не вертався.
Що, обдурив? А сам наївсь, аж облизався?
Авжеж! Злодюга трапив у капкан!

СВИНЯ ТА РЯБКО

Свиня

Ти все: Осел, Осел.
Повір, я з того не горюю
І казна-шо тут не мудрую.
Та що таке Осел наш,— в суть ти вник?
Ну, є копита, грива, хвіст і вуха...
Однак, це не якась тобі псяюха,—
Наш керівник!
Масштаб хоч і місцевий, вірно,
І вуха довгії надмірно,
Та все ж ослом його назвати гріх,
Негоже!
Бо ще подумають, крий боже,
Що достеменно він з отих,
Відомих телепнів вухатих.
Отож ним будуть попихати
Та зневажати, мов щеня.
А в нього ж влада у дворі і на городі!
Отож, Рябко, я і кажу,— це я, Свиня,—
Він вартий в нас найліпшого Коня.
У цьому сумніватись годі,
Це, друже, так:
Вислюк наш — не проста скотина!

Рябко

Чи ба! Ото лиха година:
А я, такий собі простак,
Завжди дивився на нього,
Ну, як на телепня якого...

Та все ж признайсь, Періста: це ти в жарт
Тут про Осла, немов про цяцю, наспівала?

Свиня

Ось цить. Судачити не будемо. Не варт.
Я думку маю. Інших чути б не бажала.
...Либонь, і справді думка у Свині була:
«Якщо Осел хоч трохи має влади,
Ослом не називай Осла —
Хвали його глупоти й вади;
Такого світ ще не чував,
Щоб від хвальби комусь язик одпав.
А головне — тоді в городі рийся сміло:
Осел не стусоне у рило...»

* * *

Ханжо! Скажи, ти не з рідні
Перістої Свині?

КАЛЮЖА Й ДЖЕРЕЛО

В гайочку било Джерело.
Хлюпочучись по камінцях, без впину
Прозору воду до Ріки несло
І прохолодою своєю вабило людину.
Із поля Тракторист прийде,
До срібних хвильок припаде,
Забуде втому й спрагу,
І легше гони йти в труді,
І світ чарівніший тоді,—
Йому вода вертала силу і наснагу.
А поруч, у тіні,
Калюжа скніла у ярочку.
На чорному багні
Стелилась ряска
Та бур'ян хилив листочки.
Щодня метелики та комарі
Там від зорі і до зорі
Водили хороводи.
А люди — люди обминали те багно.
Розприндилась Калюжа:
— Я давно
Помітила собі, що справжню воду
Нездатні люди оцінить.
Пхе! Джерело якесь в траві дзюрчить,—
А що там за вода? Б'є із землі.
Та пити всі йдуть, мов малі.

Хіба ж така вода у мене!
І жовта і зелена,
Упала з піднебесних туч сюди,
Ті тучі по світах усіх літали,
От і води
З морів та океанів назбирали!
Ряба Свиня купається частенько тут,
Так не нахвалиться водою.
А квітоньки які кругом ростуть!
Дарма гордують люди мною...
— Ой не хвалися! — Джерело дзвенить.—
З потоку чистого, живого люблять пить,
Ось це запам'ятай, гордлива.
Твоя ж вода нечиста ще й смердить,
І для людей шкідлива.
Так хто її захоче пить!

* * *

Так і слова:
Хоч ввиті зіллячком барвистим,
Але від них несе душком нечистим.
А ті, що з серця чистого
Людина нам дала,
П'єш вік, як воду з Джерела.

СОРОКА-БРЕХУХА

Сорока галас, тріскотню зчинила:
— Кир-кир! Скре-ке-ке-ке!
В цім лісі я мов та ворона біла!
Не можу більше бачить зло таке:
Живуть тут все злодії, шахраї!
Про Дятла кажуть: «Тру-дів-ник!»
А він, я певна, красти звик.
Або оті сіренькі Солов'ї:
Чого щоранку і щовечора співають,
А цілий день тихенько спочивають?
Мені про них усе відомо!..
Або Синиця, Одуд, Чижик, Шпак, —
Пройдисвіти! Так-так!
Чи он Снігур на дубі всівсь, як дома,
Та ще червоні випнув груди:
Ну, звідки в нього пір'ячко таке?
Накрав, накрав десь... Скре-ке-ке!
Всі тут злодії! Шахраї усюди!
Я знаю їх породу,
Тепер за хвіст — й на чисту воду...
І знов скрекоче, знов тріщить,
Що аж луна іде по лісі.
То від Ворони до Сови летить,
То суду вимага, а то — комісій.

То вже Ворону всюди лає,
Що та злодіїв покриває,
То плеще знов щодня:
— Від Сокола добра не жди: рідня!..
Та скоро зрозуміли всі:
Та тріскотня —
Пройдисвітки брехня.

* * *

Чого Сорока всюди так кричала
Та брехні зводила?
Сама тихенько крала.

НА ЯРМАРКУ

— Ось це Свиня! Найкращої породи! —
Рябу на ярмарку Господар вихваля. —
Держав би сам,—кишеня, брат, не дозволя.
А жаль: не лізе ритися в городи,
А що вже любить чистоту!
Багно, калюжу чи помиї
Обійде за версту.
З якимись там свиньми і не рівняй!..
Чи так? Та ні, брехня:
Її для продажу помили.

ЛИСИЦЯ Й ЗАЄЦЬ

Собаки з ферми Лиску гнали. Бідолаха,
Щоб врятувати шкуру, не шкодує ніг:
Тікає, не питаючи доріг,
Від страху вже не оха і не аха,—
Бо де там ахать, як лихе собак несе.
Аж ось з-за повороту мчить машина.
Лисиця луп очима
Та вслід за нею на шосе,
І так бере — ось-ось наздожене.
А нищечком собі міркує:
«За нею побіжу, то не знайдуть мене.
Як далі бути — зметикую,
Дивися, ще й загубляться сліди...»
Коли це Заєць їй гукає з жита:
— Куди біжиш так, мов несамовита?
Дивися, щоб не трапилось біди!
— Змагаюсь, друже! — гавкнула Лисиця. —
Хто швидше добіжить ген-ген туди,
В оту долину, де криниця.
— А ззаду що за звірі он біжать?
— Ото?.. Та судді, золотко. Щоб знать,
Хто у змаганні переможе.
Ти тут стрибай, мені і це поможе,
А приз і славу — пополам,
Або і все тобі віддам.

Сама ж в кущі тихенько зирка.
Зрадів Зайчисько, застрибав,
А тут собаки гав та гав —
І дурню куцому прийшлося гірко.
Лисиця круть хвостом
І щезла під мостом.

* * *

Ви скажете: все вигадки, дива.
Ой ні, бува таке, бува.

БАЗІКА

Крутько захеканий прибіг до хати.
— Гей, жіночко! Мерщій перо!
Я їх провчу, як берегти добро!
Не гайсь, бо ставу більше не видати!..
А та йому:— Знов гвалт на все село,
Що викрив зло?
Ой, чоловіче, схаменись, побійся бога.
— Ти що, щоб я оце мовчав?
Дивився, як гине наш колгоспний став!
Та краще хай мене не носять ноги!..
Ти тільки зрозумій:
Ось-ось вода прорве гребельку,
І риба вся, як чортові у пельку —
Колгосп потерпить збиток он який!
Оце я греблею іду собі додому,
Милуюся ставком. Коли дивлюсь —
Води чимало прибуло у ньому.
Прислухався, а щось плюсь-плюсь.
Я далі, далі — глядь, у шпарки
Водичка сочиться і греблю розмива.
Ну, думаю, тепер вам буде жарко!
Де бригадир? Де голова?!
Та тут пусте поправить, загатить:
Узять та заступами
Піску підсипати, каміння навалить,
Ще лісою обгородить —
І гребля вам стоятиме роками...

Ось я їх! У газету! Та на збори —
Навчу добро народне шанувать!..
Та що тут говорить — побіг писать,
Артіль яке чекає горе...
І взяв перо.
А греблю вирвало? Ні, ні!
Стоїть, і риба грає в глибині.
Та не Крутькова врятувала писанина —
Із школи піонерська йшла дружина,
Побачили біду хлоп'ята та бігом
Гатити кинулись гуртом.

* * *

Базіка всюди так — наробить зику, крику,
Без втоми меле язиком,
Як на соломі пес хвостом.
А діла він — ні на копійку.

МАЛЬОВАНИЙ СТОВП

Еге! Вже бачу я усмішку на лиці:
Мовляв, знайшлись в сатирі молодці,
Готового завзяті шукачі —
Про це давно ми в Глібова читали!..
А отже не вгадали!
Ця байка, друзі, в іншому ключі.

* * *

Край шляху в чистім полі,
На гомінливому роздоллі,
Де, наче повінь, буйні пшениці
До небокраю котять сині хвилі,
Та роси, з ночі посивілі,
Купають вранці перші промінці,
І трактори від самого світанку
Ведуть свої співанки, —
Вербового Стовпа хтось закопав.
Дивак всіх щиро запевняв,
Що Стовп зростатиме на радість люду,
Що в полі холодок від нього буде.
А щоб видніший був, іще й розмалював:
— Хай бачать і шанують всі Стовпа.
Із нього виросте ого яка верба!

Отож не тільки втіха —
У добрім ділі
Він буде для артілі
Неначе віха!..
І в полі між хлібами Стовп забовванів,
Мальований,
Цяцькований.
Спливло в труді немало днів.
На зміну завірюхам наставали весни,
І чарівливий жайворонка спів
Зливався з передзвоном тракторів.
А Стовп, як кажуть,— не шелесне.
А Стовп не ріс, не розвивався, хоч убий,
Як був стовпом — стовпом лишився.
Всередині уже гнилий,
І бур'яном повився,
Ледь-ледь вершечок вигляда.
З ним людям вже сама біда —
Завадою став на полях.
Та Стовп стоїть, без користі і слави,
Хоч і мальований, але трухлявий,
Бо хтось прийнять не дозволя.

ПЕРІСТА І КОЗА

— Змагатись за надої? —
Мукнула Періста. —
М-му... можна. Заявляю урочисто:
Не осоромлю череди!
От хто б міг буть партнером гідним,
Порядним і солідним?
Не Віл же, ні. Волу — куди!
Бо молока він не давав ще зроду.
Узять Рябу?.. Занадто вже передова.
Не можу я на вітер кидати слова —
Змаганню тут не буде ходу.
Кого ж? Ага, я викличу... Козу!
І доїться, й приплід дає на славу.
З Козою віз цей повезу!..
Що, Кізонько, візьмемося за справу?
Покажем, хто ми є!
— Воно б то так. Але, як роздивиться,
То важко нам возиться:
Хіба з твоїм зрівняти молоко моє?
Я що? Коза. А ти — Корова.
Я кварту дам, ти цілих три, ну, дві.
— Ой му-у-дра ти, була б собі здорова.
Та це розмови ділові?
Рівняйсь і ти, голубко, на передових,
Підтягуйся, учись у них,—
На те воно й змагання.

А в холодку стоять нам гріх. Ганьба.
Хай не лякають труднощі і боротьба!..
Коза здалась. Забула всі вагання.
Аж ось зимою
Підрахували їх надої.
Еге ж, Періста Кізоньку перемогла.
Хоч те, що більше від Кози дала,
Вміщалося, пробачте, в ложці.
Зате була між переможців!

* * *

Коли в людей діла й думки формальні,
То успіхів не жди в змаганні.

ВІСЛЮК І ДЖЕРЕЛО

Глупота, як пиха,
До розуму глуха, —
Ні меж не зна, ні краю.

Осел вертав опівдні з гаю
І зупинився біля Джерела.
— Диви! Воно тече!
— Як бачиш, плину.
— Так постривай, узнаєш ти Осла!..
І ну копитом рити глину
Та кидать в Джерело.
Старається, що має сили,
Аж вуха впріли.
А Джерело текло, за хвилями несло
Той бруд між берегами.
— Неси, неси. Ось я тебе провчу!
Ще піднатужуся і загачу,
Перепиню шлях мулом, кізяками.
Не будеш тут дзюрчать!..
Вухань спочив і знову нум копать
Та кидати грязюку в воду.
До вечора потів.

— Ну як, перегатив? —
Сміється з дуба Одуд.
Осел зітхає: — Ні. Та воду забруднив!..

* * *

Таким, либонь, і в тому є утіха,
Що він завдав хоч трошки лиха.

СПІВАКИ

Зійшлись дружки в Івана поспівати —
Дмитро, Матвій, Павло.
А хлопці всі — рідненька мати! —
Як солов'ї, співці — на все село.
(У нас-бо на таланти, на пісні
Урожаї рясні,
Об тім немає спору).
Отут би любо та ладком
І заспівати їм гуртком.
Аж ні, лихе Матвія повело угору:
Не дасть нікому рот розкрить —
Все він та він, лиш він і гомонить,
Маха руками.
Як хтось із хлопців заспіва,
Матвій чимдуж перебива:
— Ось дайте я! А хочуть бути співаками!
Бач, затягнув,
Немов би він дугу загнув.
Ти, Павле, та, либонь, і ти, Іване, —
Давно збирався вам сказать, —
Могли б співати непогано,
Лиш дужче треба, хлопці, брать!
Тягніть уже за мною...

Та цитьте там! Послухайте сюди:
Ти, Дмитре, так веди,
Немов мій голос віддає луною.
Не так!.. Хоч би послухали мене,
А потім дерли рота...
Дверима він як грюкне, як махне,
І з хати геть аж за ворота.
Співаночку зірвав Матвій —
Через пиху, через той гонор свій.

* * *

Чи варто дерти ніс, Матвію-брате?
Ти голос маєш? Хай і так.
Коли б ти справжній був співак,
То вмів би інших поважати.

ТРУДЯГА

— Вже сил нема. Не встою на ногах.
Роботи — ніяк глянути угору! —
Жалівся Їжаку Ховрах,
Із поля здобич несучи у нору. —
Чи бачиш, скільки спілих колосків!
Ось глянь на ту ділянку:
Це б до зими переносить успів!
От і кручуся від смерку і до світанку.
— Нора, — Їжак пита, — чия?
— Нора?.. Моя.
— А лан?
— Я не цікавився, не знаю.
— То як же сіяв ти?
— Хто, я? Та ні.
Там сіяв хтось, а клопіт, бач, мені —
Я колоски збираю.

* * *

Такий звивається гадюкою лихою:
Хтось лан наш спільний засіва,
А настають жнива —
Він перший до колосся з довгою рукою.

ТОРОХТІЙ

Він на трибуні знов. Слова фонтаном
Дзюрчать у зал на голови людей.
Знов, ніби м'ячиком, жонглює планом
Та на ходулях півнем гордо йде.
Не впізнаєте, хто такий? —
Дзвонар незмінний — Торохтій.

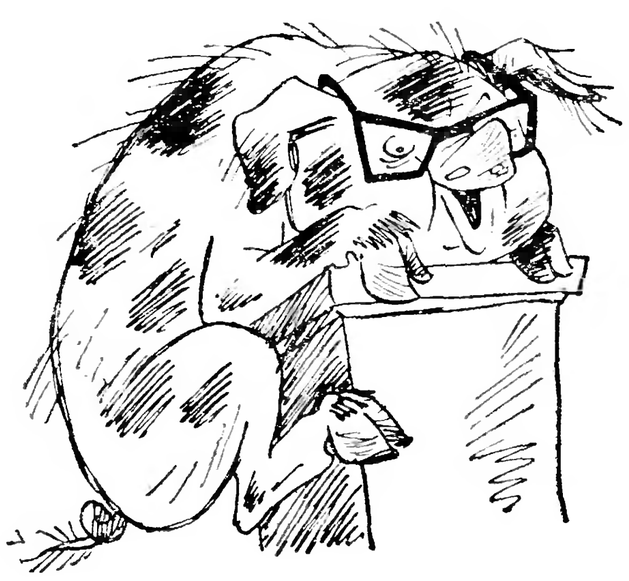
Для нього обіцяти, дати слово —
Що горобця пустити з рукава:
— Я запевняю тут!.. Я достроково!..
Немов полову, сипле він слова.
Бува, ще вірять мові тій,
Отож і лізе Торохтій.

Героєм повертається з району,
Повзе брехливе слово вслід за ним.
Збігає час. Слова у вирі тонуть —
І він вже знов пускає в очі дим.
Його б за комір: — Досить! Стій!
Геть із трибуни, Торохтій!

ВИНЯТКОВА СВИНЯ

Свиня взялася лекцію читати —
Про чистоту і гігієну особисту.
Знайшла і приклади й цитати,
Що в житлах має бути чисто....
І що б ви думали: читає!
І грязь на писку їй не заважає.
А що ж, буває...

ЛЕВІВ РОДИЧ

Для Зайця не життя пішло, а рай:
Од всіх повага, всюди шана,
Де бачиш, там скачи,
Де хочеш, там гуляй.
Яка уже Лисиця хитра й препогана,
А навіть гавкнути на Зайчика не сміє.
Зустріне де — покірно заніміє,
На задні лапки стане,
Хвостом улесливо виля.
«Як діточки?—спитає.— Як Зайчиха?»
І Вовк для куцого немов плохе теля—
З дороги зверне чемно так та тихо,
Хоч слину нищечком ковта
Та підтяга худого живота:
«Нехай йому лихе. Чіпать не варто,
Знайду собі Ягня.
Бо з Левом, брат, погані жарти
(Що не кажи, воно таки рідня), —
Гляди, ні за що скрутить в'язи,
Тоді попробуй, доведи...

Ні, Вовчику, геть далі од біди,
Шукай для себе перелази».
А в лісі лиш про Зайця мови —
Шепталися ворони, сови,
Хтось навіть бачив — з Левеням гуляв,
А Лев старий у холодку дрімав...
Наш Заєць ходить півнем:
Ведмідь ладна його в замісники,
Шакал — той набивається в дружки.
«Тепер мені сам чорт нерівня! —
Радіє куций.— Добре Левовій рідні!
А це ж колись у жарт, мов ненароком,
Я натякнув сорокам,
Що Лев рідня мені...»

Примітка:

А Лев не відав і не знав,
Що родича такого мав.

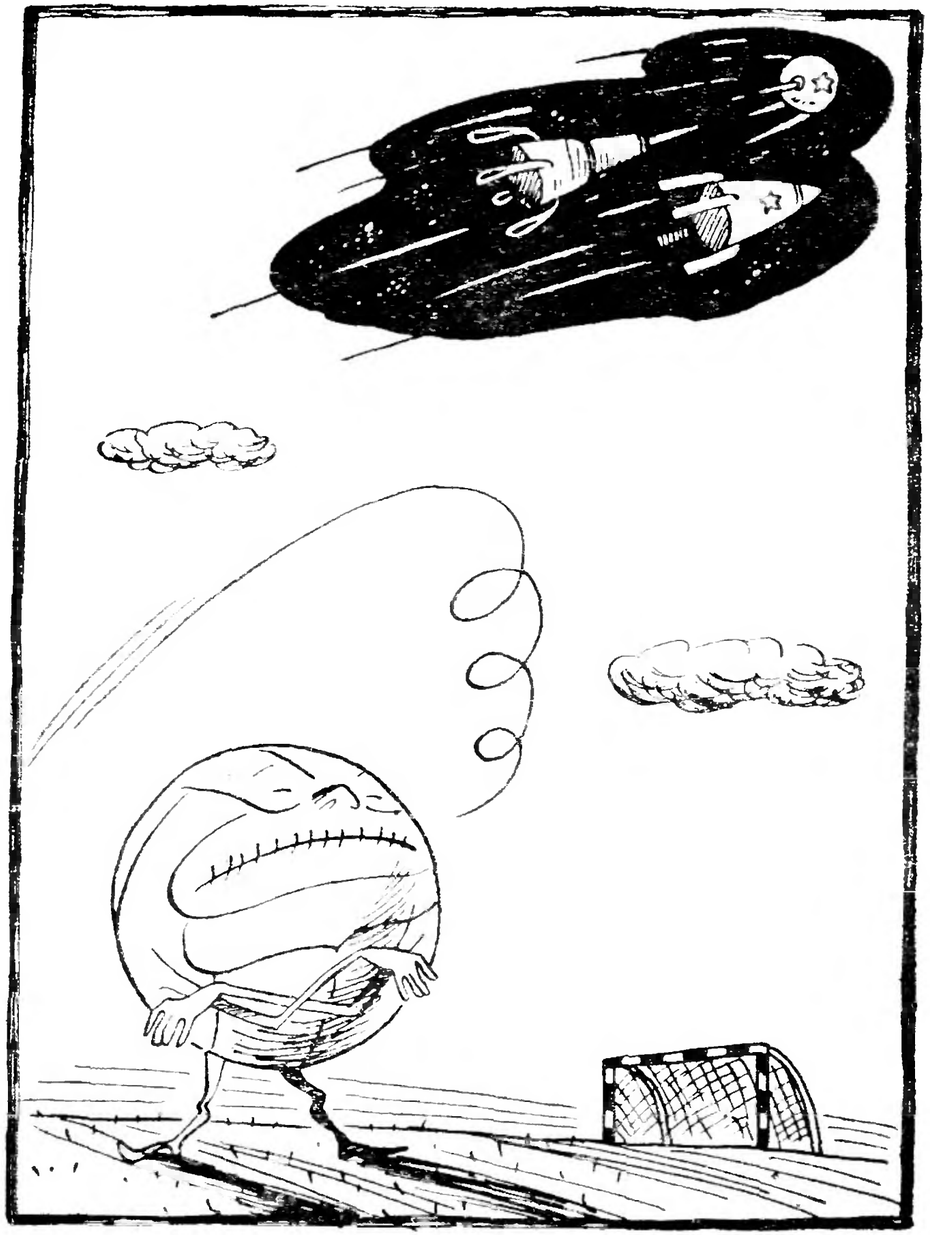

М'ЯЧ

Злетівши кулею високо вгору
Від спритної ноги,
Футбольний М'яч сказав:
— Ну, вороги,
Зі злості луснете ви скоро —
Дізнаються нарешті всі на світі,
Що першим я проклав у космос путь!
Еге ж, це по моїй орбіті
Супутники розгін тепер беруть!
Я рвуся вгору сотні років,
А в них — лиш перші кроки.
Чому я сам супутником не став?
Не хочу одриватись од Землі —
У мене безліч тут важливих справ.
А то брехня, що язики торочать злі,
Супутникам приписують всю славу, —
Вона моя, їй-право.

* * *

Пробачити М'ячеві можна:
Що з нього взять — порожній.

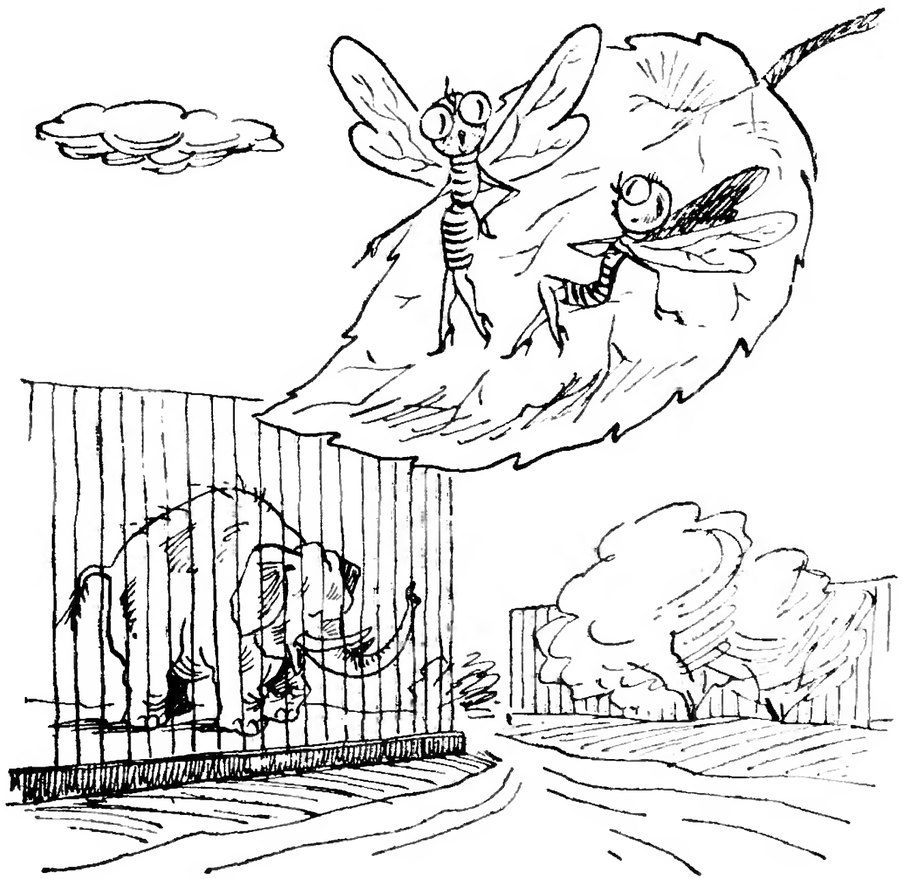
МУШИНА ДУМКА

Раненько мухи, всівшись на листку,
Знічев'я про Слона судили.
— Чи бачила прояву де таку? —
Гука одна.— От дав бог сили!
Мабуть, на сотню мух було б.
Оце щоб всістися йому на лоб
Або на вухо,
Було б, сестричко, їсти що і пить.
Всіх завидки взяли б: «Ну, Муха!
Слона зуміла приручить!..»
Якби це й ми були такі на зріст,
Узнали б всі наш хист:
Ніхто ганяти нас не сміє,—
Пий мед і молоко, немов помиї!..
— Пхе, пхе! А я, скажу тобі не в гнів,—
Їй друга,— даром серденька не краю.
Признатись, про слонів
Я невисоку думку маю.
— Подруженько, чому
Ти невдоволена слонами?
— Чому? Я приклад ось такий візьму:
Ходить по стелі
Догори ногами

Не вміє ні один, сестрице?!
А це вже не дрібниця!

* * *

Убогому на хист ніщо завжди
І успіхи чужі й труди.

ХВАСТЛИВА ЛЯЛЬКА

— Ну, як! — сказала Лялька подругам своїм,
Коли скінчилася вистава.—
Ви чули: успіх! Оплески, як грім!
Це ж слава!..
Та що казать —
Так виступать,
Як я сьогодні виступала,
Не всякий досі міг.
Чого я там не витворяла:
Крутилась дзигою, і танцювала,
Співала як!.. У залі вигуки і сміх,
На сцені — квіти!..
Неспроста це — талант зуміла проявить!
Самі ось посудіть —
Таку пошану нам нелегко заслужити!..
— А що Артист отам робив? —
Хтось Ляльку перебив.
— Який? Той, що шептав, махав руками?
Зі мною був, допомагав...
А взагалі, скажу між нами,
Його не бачили — за ширмою стояв.

* * *

Іван Петрович, голова, зійшов з трибуни
Під оплески гучні:
Він доповідь читав, мов грав на струнах.
— Вдалась,— хвалився,— доповідь мені!
Слова які дотепні — іскри! Жар!..
...Велике діло мудрий секретар.

ТУРИСТ

Верткий, як щур, панок-турист
(Казали, буцім журналіст)
В гурті людей базікав:
— Новини добрі сталися у вас.
Я сам оце примітив: серед мас
До західних ідей цікавість є велика,—
Вони вже верх таки беруть!
А це прогресу путь.
Вам докази? На кожнім кроці!
Якось наш містер твіста танцював,
Так гурт який кругом стояв!
Щасливі лиця, сміх лунав.
Їй-бо, симпатії на нашім боці!
Стрічають скрізь нас, як гостей.
А це говорить теж про те.
Або й таку ще бачив я картину:
Учора ваші хлопчаки,
Побачивши чужу машину,
Гули круг неї, мов жуки:
Один погладить, той помаца шину...
А джаз! Як він зачарував людей —
Мені ваш ресторан нагадує Бродвей!..
— Та що казать. Нам бачить все цікаво,
Народ такий,—
Із гурту Чоловік всміхнувсь лукаво.—

Новинка нам і глек чужий.
Та й те для нас диковина,
Що пес і в вас некований...
Я бачив сам: осел стояв недавно тут.
Хоч він і в нас не диковинна птиця,
Та все ж зібрав чималий гурт,
Був там і сміх, цікаві лиця.
Так-от дозвольте запитати:
Ну, як осел у двір буває забреде,
Зберуться люди подивиться,—
То як, в дворі отім людей
В поклонники ослячі записати?

* * *

Либонь, ще хтось мене
Докором тут штрикне:
«Негоже так ось грубо».
Але ж ослам не заглядають в зуби!

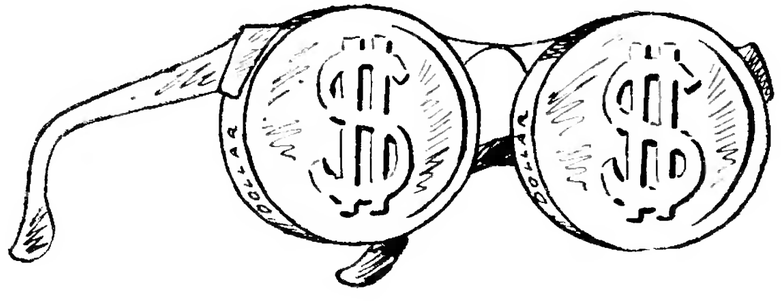
ПРАВНУК ФЕМІДИ

В одній державі... От в якій,—
Хоч ти убий,
Не пригадаю.
Стривай! Я людям байку розповім,
Дивися, і самі узнають.
Так-от, в далекому краю отім
Суддя був, вірний страж закону,
Феміди правнук. А Феміда в давнину
На терезах вину
Всіх важила. І не прощала зла нікому.
Патякали усюди, що й Суддя оцей
Правдиво судить так людей.
І люди вірили. От сталася пригода:
Багач людину вбив,
А бідний менше зло зробив —
Він качку вкрав. Ну, а крадіжка — шкода.
Ведуть до суду їх обох:
— Намісникуу Феміди! Це ж сам бог
Тобі дав право кривдників судити.
Подумай, розберись у їх ділах,
Гарненько зваж вину на терезах
І виріши, що з ними будемо робити.
Ми просим: по заслузі покарати зло,
І перед правдою схиляємо чоло...

Суддя уткнувся носом в книжку,
Помовчав. Щось помимрив нишком,
А потім вирок прочитав:
— Злочинців я обох суворо покарав:
Отой, що вбив людину,
Щоб він не жив і помислом лихим,
Хай гаманцем розплатиться товстим —
Покійнику купує домовину
Та справить похорон йому.
За качку ж що — на рік в тюрму.
Відомо, качка не яка там втрата,
То гроші гріх нам з нього брати...
Від подиву усі роззявили роти.

* * *

Де логіка? Її і тут ви можете знайти:
Суддя мав дивні окуляри —
В них замість скелець — золоті долари.
А де вже золото бряжчить,
Там бідна правдонька мовчить.

МИША І ВОВК

Вовк підсвинка ум'яв, і ліг в ліщині,
Щоб подрімать на самотині.
Коли це на —
Щось шарудить поміж травою.
Вовк насторожився: «Що за сатана?
І тут нема спокою...
Чи ба — та це он Миша із кущів
До здобичі крадеться!..»
Вовк спересердя аж скипів:
— Е, ні, голубко! Даром не минеться!..
І лапою чимдуж накрив її,
Аж застромив у землю пазурі свої.
Сіренька ледь не лусне з переляку:
То круть сюди, то верть туди,
Та ба: попалась — жди біди,
Тепер утре Вовчисько маку —
Розчавить чи ковтне,
Ніхто й не пом'яне,
Що десь жила-була маленька Миша...
Сидить під лапою й не дише.
Розбійник думає: «Що їй зробить?
Роздерти й викинуть чи відпустить?»
Вовк ситий був. Та й Миша не наїдок,
Таке щось — тьху і все.

«Стривай! А з неї буде вірний свідок —
Що накажу, по лісі рознесе:
Вовк не лихий, не душить і не їсть нікого,
То наговори все, брехня.
Для слабших не жаліє Вовк нічого,
Всім звірам як рідня,
Мов янгол, тихий та добренький...»
І Мишу відпустив, та ще сказав:
— Чого це гості в нас такі пізненькі?
Я з досвіток ще виглядав.
М'ясця припас. Ось пригощайся. Не з'їси,
То не соромсь мене, сусідко,
Додому діточкам неси.—
І підгорнув їй ті об'їдки.
От сіра і допалася. І кусник узяла
Та в нору потягла.
Невдовзі Миша справді щось пищала
Про доброту,
Гуманність, правду Вовкову святу...
Недарма крихти підбирала.

* * *

Мій камінець в город отих писак,
Що хижакам слугують за маслак.

ВОВК ТА ПАСТУХИ

Раненько на узліссі Вовк блукав,
Голодний, злючий.
Ні зелень ніжних трав,
Ні квіточки пахучі,
Ані пташок веселий передзвін —
Ніщо не вабило Вовчиська злого.
Красі не вмів радіти він,
Бо що те все для нього,—
Йому б овечку чи ягня
Поцупить серед дня...
Поволеньки забрався так до яру.
І що це? З радощів аж сів:
В яру овець отару
Зненацька стрів,
А біля неї — пастухів.
Розчулився Вовк, аж здивувався сам,
Вклонився пастухам низенько
І мовить лагідно, тихенько:
— Мир вам,
О друзі любі!..
І в посмішці ошкірив гострі зуби.
— Ти чуєш це? — сказав один із пастухів: —
Приємна музика цих слів,
І проти б говорить негоже.

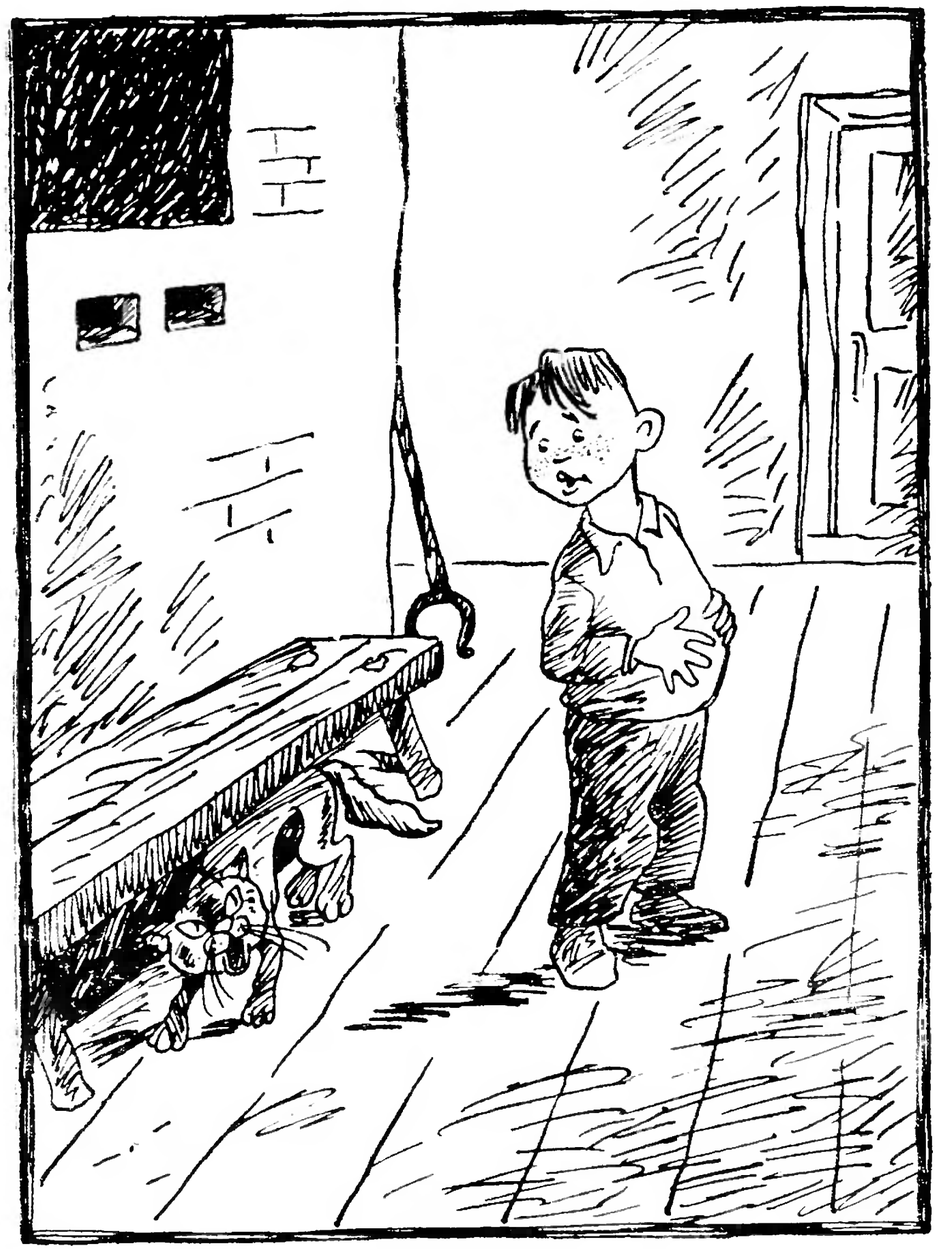

Але як Вовк базікає про мир,—
Словам його не вір,
А будь щомиті насторожі —
Тримай міцніше вила:
Вовки туди не лізуть, де є сила!

ВАНЬКО Й СМЕТАНА

Біда: в коморі з'їдено сметану —
Ласун старався, аж горнятко облизав.
Збитошнику завдати б прочухана,
Та-от кому, якби хто знав,
Кого питать за шкоду?
Пустун тихенько з'їв й кінці у воду,
А Господині голову ламай —
Іди-но, винуватця пошукай.
Шукати — труд морочливий, забарний,
А в хаті хто на шкоду цю зугарний?
Та звісно ж — Кіт рудий:
До збитків він охочий,
І в рот такому пальця не клади —
Наступиш на хвоста — повидирає очі.
Тож Господиня узяла дубця,
Зловила в запічку рудого
Та так відлупцювала молодця —
Мов Заєць той стрибав через пороги.
— А вчися людську працю шанувать!
Взяв моду по горшках никать.
Оце тобі за шкоду! За сметану!
Ще батога візьму, то будеш пам'ятать!..
Три дні не потикавсь до хати Кіт.
Три дні Ванько, синочок Господині,
Крутився то блідий, то синій:
Все корчився на живіт.

Йому й сметанки і сирку матуся,
Ванько до них не може й навернуться —
У животі пече, мов жар.
І пив один узвар.

* * *

А треба, треба брати батога.
Та не на того, що ти маєш злість,
А на отого, що в комору руки простяга
Та нищечком сметану їсть!

ЗМІСТ

І на будень, і на свято є пісень у нас багато 5
Під співаночки й гармонь — по недоліках вогонь! . . 9
Оригінал 12
Тхір та Лисиця 14
Свиня та Рябко 16
Калюжа й Джерело 19
Сорока-брехуха 21
На ярмарку 23
Лисиця й Заєць 24
Базіка 26
Мальований Стовп 28
Періста і Коза 30
Вислюк і Джерело 32
Співаки 34
Трудяга 36
Торохтій 38
Виняткова Свиня 40
Левів родич 41
М'яч 44
Мушина думка 46
Хвастлива Лялька 48
Турист 50
Правнук Феміди 53
Миша і Вовк 55
Вовк та пастухи 58
Ванько й сметана 61